

Název a adresa školy:	Střední škola průmyslová a umělecká, Opava, příspěvková organizace, Praskova 399/8, Opava, 746 01
Název operačního programu:	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, oblast podpory 1.5
Registrační číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0129
Název projektu	SŠPU Opava – učebna IT
Typ šablony klíčové aktivity:	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (20 vzdělávacích materiálů)
Název sady vzdělávacích materiálů:	CJ I
Popis sady vzdělávacích materiálů:	Český jazyk I, 1. ročník
Sada číslo:	C–09
Pořadové číslo vzdělávacího materiálu:	04
Označení vzdělávacího materiálu: (pro záznam v třídní knize)	VY_32_INOVACE_C–09–04
Název vzdělávacího materiálu:	Obecné poučení o jazyce
Zhotoveno ve školním roce:	2011/2012
Jméno zhotovitele:	Mgr. Šárka Šmehýlová

Obecné poučení o jazyce

Řeč a jazyk

Řeč je schopnost člověka artikulovanými zvuky vyjadřovat své myšlenky.

Má **funkci**:

- komunikativní (dorozumívací);
- myšlenkovou;
- expresivní (výrazovou);
- apelovou (výzovou);
- estetickou.

Jazyk je systém ustálených znaků a pravidel jejich užívání.

Rozlišujeme jazyk:

- národní – společný pro celý národ;
- mateřský – jazyk matky, nejbližšího okolí.

Jazyky:

- a) přirozené – vznikly dlouhým vývojem;
- b) umělé – znaková řeč, esperanto, programovací apod.

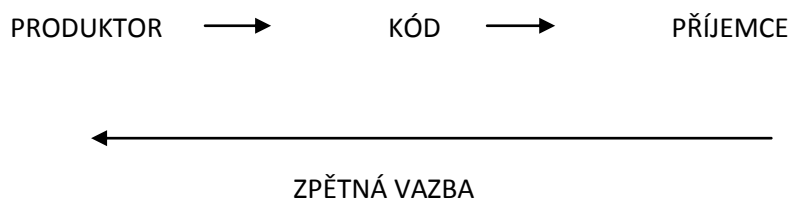
Jazyk jako prostředek komunikace

Komunikace je vzájemný přenos informací.

Má formu:

- a) verbální – mluvenou a psanou;
- b) neverbální (posunky, značky).

Schéma komunikace

Jazykověda a její disciplíny

Jazykověda – lingvistika – věda o jazyce a jeho užívání. Dělí se na řadu disciplín.

- **Zvukové rovině** se věnuje **hláskosloví**, v rámci se vyděluje **fonetika a fonologie**. **Fonetika** se zabývá tvořením zvuku, **fonologie** se zabývá zvuky jako systémem. Tvoření hlásek popisuje **ortofonie**, pravidly spisovné výslovnosti **ortoepie**. **Ortografie** určuje pravidla pravopisu.
- **Gramatický význam** slova popisuje **tvarosloví (morfologie)**.
- **Významové rovině slova** a jeho významu se věnuje **lexikologie**.
- **Stavbu** věty a souvětí studuje **skladba (syntax)**.
- **Rovině textu** se věnuje textová **lingvistika stylistika**.
- **Dialektologie** se zabývá studiem nářečí (dialektu).

Praktická část

Domácí úkol

Všímejte si ve vašem okolí formy komunikace. Nalezněte příklady neverbální komunikace, uveďte místa, kde jste se s ní setkali.

Vyhledejte informaci o esperantu.

Seznam použité literatury

- Martinková, V.: *Český jazyk 1 pro střední školy*. 2. upravené vydání. Praha: Trizonia, 1995. ISBN 80-85573-56-3.
- Sochrová, M.: *Český jazyk v kostce pro střední školy*. 2. vydání. Havlíčkův Brod: Fragment, 1999. ISBN 80-7200-338-0.